

**Kúria
ítélete**

Az ügy száma: Bhar.III.1.198/2019/11.

A határozat szintje: harmadfok

A tanács tagjai: . Márki Zoltán, a tanács elnöke
Molnár Ferencné dr., előadó bíró
. Kónya István, bíró

Az eljárás helye:

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2020. január 28.

Az ügy tárgya: hűtlen kezelés büntette

Terhelt(ek): I. rendű, II. rendű, III. rendű

Első fok: ári Törvényszék, 16.B.161/2016/40/I., ítélet, tárgyalás,
2017. november 6.

Másodfok: écsi Ítéltábla, Bf.III.6/2019/4., ítélet, nyilvános ülés,
2019. május 21.

Rendelkező rész

A hűtlen kezelés büntette miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban lévő büntetőügyben az ügyészség, az I. rendű vádlott és védője, a II. rendű vádlott és védője, valamint a III. rendű vádlott és védője által bejelentett másodfellebbezést elbírálva a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.6/2019/4. számú ítéletét megváltoztatja:

Az I. rendű vádlottat, a II. rendű vádlottat, valamint a III. rendű vádlottat az ellenük a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntette miatt emelt vád alól felmenti.

A magánfél által az I. rendű, II. rendű és III. rendű vádlottal szemben előterjesztett polgári jogi igényt elutasítja, e vádlottakkal szemben az illeték fizetésére történő kötelezést mellőzi.

Egyebekben a Pécsi Ítéltábla Bf.III.6/2019/4. számú ítéletét helybenhagyja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

I.

[1] A hatályon kívül helyezés eredményeként lefolytatott megismételt elsőfokú eljárás során a Kaposvári Törvényszék a 2017. november 6. napján kihirdetett 16.B.161/2016/40/I. számú ítéletével

az I. rendű, a II. rendű, valamint a III. rendű vádlottat az ellenük hűtlen kezelés büntette [Btk. - 376. § (1) bekezdés és (5) bekezdés a) pontja] miatt emelt vád alól felmentette; a megismételt eljárások során felmerült 109.479 forint bünyügyi költségről akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

Az elsőfokú ítélettel szemben az ügyész jelentett be fellebbezést a határozat hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása végett, mely fellebbezést a másodfokú ügyész módosított tartalommal tartotta fenn, és az időközben bekövetkezett eljárási jogszabályváltozásra figyelemmel, az elsőfokú ítélet részleges megalapozatlansága okán a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja alapján ténybeli következtetés útján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapításával az elsőfokú bíróság által felmentett vádlottak bűnösségének megállapítását indítványozta.

- [2] Az ügyész fellebbezése alapján eljárva a Pécsi Ítéltábla a 2018. július 3-án kelt Bf.III.69/2017/4. számú végzésével az elsőfokú ítéletet az I. rendű, a II. rendű, valamint a III. rendű vádlottak tekintetében hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. A másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzése ellen az ügyészség, valamint mindhárom vádlott és védő is fellebbezést jelentett be.

A Kúria a 2019. január hó 21. napján kelt Bhar.III.1.436/2018/8. számú végzésével az ügyészség, valamint az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű vádlott és védői által bejelentett fellebbezéseket elbírálv a Pécsi Ítéltábla Bf.III.69/2017/4. számú végzését mindhárom vádlott tekintetében hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot az eljárás lefolytatására utasította.

- [3] A Pécsi Ítéltábla a megismételt másodfokú eljárás során a 2019. május 21. napján megtartott nyilvános ülésen meghozott Bf.III.6/2019/4. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta: az I. rendű és a II. rendű vádlottakat bűnösnek mondta ki a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő társtettesként, folytatólagosan elkövetett, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében, amiért őket 1-1 év fogházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre ítélte, melynek végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette. Az I. rendű és II. rendű vádlottakat előzetes mentesítésben részesítette.

A III. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki az 1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében, ezért őt 200 napi tétel 2.000 forint tételösszegű pénzbüntetésre ítélte. Egyetemlegesen kötelezte továbbá a vádlottakat a magánfél részére 324.168.674 forint, míg az állam javára 1.500.000 forint illeték megfizetésére. Mindhárom vádlott esetében a 2008. október 20. napjától október 22. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott büntetésbe beszámította; egyebekben - vagyis a bünyügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés tekintetében - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

II.

- [4] A másodfokú bíróság ítéletével szemben másodfellebbezést jelentett be
- a Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű vádlott terhére a büntetés súlyosítás érdekében; valamint
- az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű vádlott és védői felmentés érdekében.
- [5] Az ügyészi fellebbezés indokai szerint az I. rendű és II. rendű vádlott esetében a szabadságvesztés büntetés próbaidejének hosszabb tartamban történő meghatározása indokolt, és nem alkalmazható az előzetes mentesítés, míg a III. rendű vádlottal szemben a kiszabott pénzbüntetés eltúlzottan enyhe, ezért vele szemben szintén végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kiszabását indítványozta.
- [6] Az I. rendű vádlott védője fellebbezésének indokai szerint a Pécsi Ítéltábla az általa részben

megalapozatlannak vélt elsőfokú ítéleti tényállást, illetve az annak alapjául szolgáló bizonyítékokat a Be. 593. § (2) bekezdésével ellentétben felülmérlegelte, és ily módon állapította meg a vádlottak bűnösséget. Álláspontja szerint figyelmen kívül hagyta a másodfokú bíróság azt az igen lényeges körülményt is, amelyet a Kaposvári Törvényszék tényállása egyértelműen rögzít, vagyis azt, hogy az ügyleti konstrukció engedélyezése az arra jogosult személytől az igényelt teljes összegre megtörtént. Nem csak személyi, hanem okirati bizonyítékok is alátámasztják, hogy a bank részéről az 1. számú természetes személy jogosult volt az ügylet engedélyezésére, amelyet ellenjegyzésével meg is tett, a vádlottaknak tehát nem hogy joguk volt a teljes összegű ügylet lebonyolítására, hanem kötelezettségük is. Hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság teljes egészében félreértelmezte a készletfinanszírozás konstrukcióját : a készletfinanszírozás sem közvetlenül, sem közvetetten nem minősülhet hitelnek, hiszen azt a PSZÁF és a hitelezésre vonatkozó akkor hatályos jogszabályok egyértelműen tiltották. Mindebből az is következik, hogy készletfinanszírozás esetén az árukockázatot kell vizsgálni, amelyre vonatkozóan a jogosult bank belső, ugyan nem hatályos protokollja szerint a MORMD volt köteles és jogosult. Abban az esetben, ha az ügyfélkockázat bármilyen módon felmerül, már hitelként minősül az ügylet. Utalt arra, hogy az áru ellenőrzésével kapcsolatban is téves, az iratokkal ellentétes álláspontot képvisel a bíróság. A készletfinanszírozás folyamatában az áru betárolása a Vidékfejlesztési Minisztérium kirendeltsége által működtetett, üzemeltetett akkreditált raktárakban történt, amelyről a szükséges dokumentációt ki is állították minősített tanúsítvánnyal együtt.

A jogosult bank által az eljárás során becsatolásra került a jogosult bank készletezési kft.-jének tételes bankszámlaforgalma a 2008-as időszakra vonatkozóan is, mely felhasználásával megállapítható, hogy a jogosult bank készletezési kft.-jének bankszámlája 2008-ban nem ment mínuszba, azaz a folyószámlahitel igénybevétele nem történt meg. Nem lehet továbbá a vagyonkezelői kötelezettség megszegéseként megítélni azt, hogy a jogosult bank mint tulajdonos által rendelkezésre bocsátott tőke (pl.: tőkeemelés, korábbi időszak felhalmozott nyeresége) felhasználásával került a jogosult bank készletezési kft.-je készletvásárlási kötelme az 1. számú kft. felé teljesítésre. Az elsőfokú bíróság megfelelően értékelte a feltárt bizonyítékokat, és azok értékeléséből megfelelő megállapításokra jutott, helyes következtetéseket vont le, amikor az I. rendű vádlottat az ellene emelt vád alól felmentette.

- [7] A II. rendű vádlott fellebbezésében arra hivatkozott, hogy nem követett el bűncselekményt, az írott és íratlan szakmai szabályoknak megfelelően végezte a munkáját, és a lehető legnagyobb körültekintéssel járt el.
- [8] A III. rendű vádlott védője fellebbezése indokolásában kifejtette, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok meg nem engedett felülmérlegelése révén állapított meg tényeket, amelyekből tévesen következtetett a III. rendű vádlott bűnösségére. Az I. rendű vádlott védője által benyújtott fellebbezés indokolásában foglaltakkal egyetértve ahhoz csatlakozott.
- [9] A Legfőbb Ügyészség BF.1045/2019/3. számú átiratában az ügyészi másodfellebbezést annak indokaival együtt fenntartotta, míg a védelmi fellebbezéseket alaptalannak tartotta.
- [10] Álláspontja szerint az ítéletábra ítéletében helyesen állapította meg, hogy az egyes hitelügyletek jóváhagyásához a Hitel- és Kockázatkezelési Főosztály támogató véleményére is szükség volt, és az eljárásrend nem változott meg. A vagyonkezelői kötelezettség megszegése kapcsán helytállóan rögzítette, hogy a vádlottaknak a jogosult bank készletezési kft.-je vezetőiként a jogosult bank szervezeti rendjében felettük álló vezetők utasításait figyelembe kellett venniük. A cég működésére jóváhagyott hitelkeret nem áru megvásárlásának, hanem a cég működésének fedezetéül szolgált, így a vádlottak vagyonkezelői kötelezettség körébe tartozó szabályt szegtek, amikor a kft. részére folyósított 1 milliárd forintos hitelkereten felül, a kft. működésére szánt keretből teljesítettek utalást áruvásárlás jogcímén az 1. számú kft. részére. Kifejtette, hogy a készletfinanszírozás valójában egy hitelügylet, ezért a vádlottaknak nem csupán árukockázatot, hanem személykockázatot is vizsgálniuk kellett volna, valamint a termény meglétének ellenőrzése is a vagyonkezelői

kötelezettségek körébe esik, így az is a vádlottakat terhelte. Mindezek alapján a vádlottak részéről szabályszegések egész sorozatáról volt szó, amiből az következik, hogy a vádlottak nem csupán gondatlanságból, hanem a látszattal ellentétes valóságról tudva, rosszhiszeműen, szándékosan szegték meg vagyongazdálkodási kötelezettségeiket. Indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú ítéletét a Be. 624. § (1) bekezdése alapján változtassa meg akként, hogy

- az I. rendű és a II. rendű vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét súlyosítsa, és az előzetes mentesítésükre vonatkozó rendelkezést mellőzze;

- a III. rendű vádlottat ítélje a Btk. 82. (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a 35. § (1) és (2) bekezdései és a 37. §-a alapján fogház végrehajtási fokozatú szabadságvesztés büntetésre, a szabadságvesztés végrehajtását pedig a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdései alapján függessze fel, és a Btk. 38. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés a) pontja alapján állapítsa meg, hogy a végrehajtás elrendelése esetén a III. rendű vádlott legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

III.

- [11] A Kúria a másodfellebbezéseket a Be. 620. § (1) bekezdés zárófordulata szerint nyilvános ülésen bírálta el.
- [12] A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője az írásbeli indítványban foglaltakkal egyezően szólalt fel. Utalt arra, hogy a másodfokú bíróság által elvégzett korrekció révén a tényállás megalapozottá vált. Kiemelte, hogy a vádlottak részéről szabályszegések sorozata valósult meg, rosszhiszeműen, szándékosan szegték meg a vagyongazdálkodási szabályait, ezért velük szemben a kiszabott büntetés súlyosítása, és az előzetes mentesítés mellőzése indokolt.
- [13] Az I. rendű vádlott és a III. rendű vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokaival egyező előadást tett.
- [14] A II. rendű vádlott védője kifejtette, hogy a vádlottak egyike sem valósította meg kötelezettségszegést, további ellenőrzési kötelezettség sem terhelte őket, a bank esetében bekövetkezett kár nem a vádlottak terhére róható. Ezért a vádlottak felmentése indokolt.
- [15] Az I. rendű vádlott és a II. rendű vádlott védőik előadásához csatlakozott.

IV.

- [16] Az ügyészi fellebbezés nem alapos, az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű vádlott és védői (másod)fellebbezése a következők szerint alapos.
- [17] A (másod)fellebbezések alapján harmadfokú eljárásnak van helye. Az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés jogát a Be. 579. § (1) bekezdése általánosságban - a Be. 580. §-ában foglalt szűk körű kivételekkel, további feltétel előírása nélkül - biztosítja. Ezzel szemben a Be. 615. § (1) bekezdése a másodfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés lehetőségét kizárólag a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén biztosítja.
- [18] A jogorvoslati, felülbírálati és a döntési jogkör összefügg. A jogorvoslat terjedelmének korlátozottsága kihat a felülbírálat terjedelmére, és maga után vonja a döntési jogkör meghatározottságát. Ugyanakkor a döntési jogkör fogalmilag nem lehetséges felülbírálati jogkör nélkül. Mindez a következőket jelenti.
- [19] A Be. 615. § (1) és (2) bekezdése meghatározza a másodfellebbezés törvényi okát, a (3) bekezdés pedig a másodfellebbezés törvényi jogát.
- [20] A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú ítélet ellen (másod)fellebbezésnek van helye, ha a másodfokú bíróság döntése az elsőfokú bírósággal ellentétes.
- [21] A 615. § (2) bekezdése szerint ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság

- a) olyan vádlott bűnösségét állapította meg vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett vagy vele szemben az eljárást megszüntette,
 - b) első fokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben az eljárást megszüntette,
 - c) a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.
- [22] Az ellentétes rendelkezés mint a másodfellebbezés törvényi okának rendeltetése nyilvánvalóan az, hogy lehetőség nyíljon az ellentétet, illetve eltérést eldöntő - így az első bűnösségmegállapítás ellenében igénybe vehető - új eljárási fokra.
- [23] A hatályos Be. ehhez, a korábbi eljárási törvényben is meglévő feltételhez hozzárendelte, hogy nem önmagában az eltérés, ellentét (objektíve), hanem annak fájlalása, sérelmezése (szubjektíve) adja ki együtt a harmadfokú eljárás megnyitását.
- [24] Utóbbiról rendelkezik a 615. § (3) bekezdése, ami a másodfellebbezés törvényi joga, s ehhez kötődik a felülbírálat 618. § szerinti szabályozása.
- [25] Ennek lényege, hogy az ellentétes döntés elengedhetetlen, de nem eleve, feltétlen jelent harmadfokú eljárásra jogot, hanem csak akkor, ha azt, avagy azzal összefüggő rendelkezést a jogosult sérelmezi; ez a sérelmezés jelent belépőt az érintett rész felülbírálatához, és ha a sérelem alapos, akkor nyílik meg a döntési jogkör. Tehát nem automatikusan van helye harmadfokú eljárásnak, hanem csak akkor, ha azt a jogosult sérelmezi.
- [26] Ez tehát a harmadfok kapuja, aminek törvényi oka, valamint törvényi joga egyaránt biztosított jelen ügyben az érintett vádlottak esetében, s ezzel a joggal az ügyész és a védelem élt is.
- [27] Itt jegyzi meg a Kúria, hogy a felülbírálat lehetőségét - értelemszerűen - önállóan, a saját jogán nyitja meg az adott jogosult fellebbezési jogának (törvénynek megfelelő) gyakorlása.
- [28] Ugyanakkor nem változott a harmadfokú felülbírálatnak az a rendelkezése, ami szerint a harmadfokú bíróság - értelemszerűen joghatályos fellebbezések esetén - az elsőfokú és a másodfokú bíróság eljárását arra tekintett nélkül felülbírálja, hogy ki, milyen okból fellebbezett [Be. 618. § (1) bekezdés b) pont].
- [29] A Kúria előrebozsátja, hogy ha a hatályon kívül helyező végzés elleni fellebbezés elbírálása során a támadott végzés hatályon kívül helyezésre kerül, azt is jelenti, hogy a lefolytatott (másodfokú) eljárás eredményeként született új határozat (harmadfokú) felülbírálata esetén figyelmen kívül marad a hatályon kívül helyező és a hatályon kívül helyezett határozat is.
- [30] Az első- és a másodfokú bíróság ügydöntő határozata a harmadfokú felülbírálat tárgya. Ebből az is következik, hogy nem kell vizsgálni a harmadfokú eljárás során a korábbi hatályon kívül helyező végzés tartalmát, mivel ez mint akadály az érdemi döntés elöl elhárult. Perjogi érvénye az első- és másodfokú döntésnek van, a rendes jogorvoslás menetében.
- [31] A joghatályos ügyészi és védői fellebbezések alapján a Kúria - első körben - a Be. 618. § (1) és (2) bekezdése szerinti terjedelemben felülbírált a megtámadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző első- és másodfokú eljárást.
- [32] A felülbírálat tárgya értelemszerűen és főszabályként először az eljárási szabályok - azon belül a feltétlen, majd az ún. relatív hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályok - megtartása, ezt követően pedig a tényállás megalapozottsága.
- [33] Rendes jogorvoslat (így harmadfokú felülbírálat) esetén azonban bizonyos eljárási szabályok megtartásának vizsgálatát egy vonatkozásban megelőzi a tényállás megalapozottságának vizsgálata. Az indokolási kötelezettség teljesítése - amelynek megsértése relatív eljárási szabályszegés - ugyanis nyilvánvalóan a megalapozott, illetve megalapozottá vált tényállás tekintetében vizsgálható (felülvizsgálati eljárásban mindez közömbös, mivel a tényállás megalapozottságának kérdése érinthetetlen).
- [34] Mindezek előrebozsásával (és sorrendjében) a Kúria a felülbírálat során nem észlelt olyan - a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti - eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezési okot képez, az ügy érdemi elbírálását kizárná.

- [35] A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállásának a fellebbezéssel érintett részei megalapozottak-e.
- [36] A harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra, ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott vagy az iratok alapján azzá tehető, ekként a helyes tényállás megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető (Be. 619. §).
- [37] A harmadfokú bíróság e körben értelemszerűen azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által - az általa tett kiegészítésekkel és helyesbítésekkel - irányadónak tartott tényállás megalapozott-e. Ezalatt értendő - az elsőfokú ítélettel megállapított és a másodfokú bíróság által módosítás nélkül is - megalapozottnak tartott tényállás, valamint a másodfokú bíróság általi módosítás.
- [38] Főszabályként a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú ítélettel megállapított tényállásra alapítja [Be. 519. § (1) bekezdés].
- [39] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát - változatlanul - a bizonyítás főszabálya adja, miszerint a Be. 167. § (3) és (4) bekezdése alapján a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje; a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg.
- [40] Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének - akár közvetett, akár közvetlen bizonyítás útján való - meggyőződés szerinti, szabad értékelése, és védett a mikénti mérlegelése, ami a bizonyíték bizonyító ereje felülmérlegelésének főszabály szerinti tilalmát, a közvetlen bizonyítékvizsgálat, bizonyítékkal szembesülés tiszteletben tartását jelenti.
- [41] Ugyanakkor - a hatályos törvény szerint már - nem kivételes, amikor a Be. felmentést ad e kötöttség alól és megengedi, hogy a másodfokú bíróság
- a tényállást kiegészítse vagy helyesbítse, vagy
 - eltérő tényállást állapítson meg, és ez alapján határozzon (Be. 593. §).
- [42] Ennek elsődleges és általános feltétele, ha a tényállás nem megalapozott, ezért e kérdésben a bíróságnak egyértelműen rögzítenie kell az álláspontját. Ha a tényállás részben megalapozatlan, akkor van szó
- kiegészítésről (ami a hiányzó ténymegállapítás pótlása),
 - vagy helyesbítésről (ami a meglévő ténymegállapítás módosítása, mellőzése).
- [43] Ez történhet az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy bizonyításfelvétel útján, és a bíróság eltérően értékelheti azzal a ténnyel kapcsolatos bizonyítékokat, amire bizonyítást vett fel. Viszont a kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt nem.
- [44] Következésképpen, ha a tényállás megalapozatlansága ezúton kiküszöbölhetetlen, akkor az szükségszerűen hatályon kívül helyezést eredményez. Ez alól kivétel, ha eltérő tényállás állapítható meg az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy bizonyításfelvétel útján, és annak alapján a vádlott felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének van helye.
- [45] Ugyanakkor eltérő tényállás megállapításának törvényi lehetősége nélkül a bizonyítékok eltérő értékelése csak korlátozott törvényi lehetőség, ugyanis annak eredménye összhangban kell álljon a módosítandó tényállással.
- [46] Az eltérő tényállás megállapításának szintén alapvető feltétele, hogy maga a tényállás megalapozatlan legyen (BJD 8349.).
- [47] Ha a tényállás megalapozott, még a felmentő határozat érdekében sem lehet eltérő tényállást megállapítani pusztán a bizonyítékok eltérő értékelésével (BJD 7761., 8377.).
- [48] Mindezek helyességének, azaz eljárásjogi szabályszerűségének vizsgálata viszont a harmadfokú bíróság feladata és kötelessége. Azaz a harmadfokú bíróságnak feladata és kötelessége annak vizsgálata, hogy a másodfokú bíróság a tényjavítás címén eljárásjogilag helyesen, szabályosan járt-e el. Ez nem ténybeli, hanem eljárásjogi vizsgálata a másodfokú határozatnak.
- [49] Jelen ügyben a másodfokú bíróság azt rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 592. § (2)

bekezdés a), c) és d) pontjában írt okból részben megalapozatlan (Bf.III.6/2019/4. számú ítélet 4. oldal 2. bekezdés).

- [50] Ezt kiküszöbölendő az ügyben - bizonyítás felvétele nélkül - nyilvános ülést tartott, és a tényállást az iratok tartalma és ténybeli következtetés útján kiegészítette, illetve helyesbítette (Bf.III.6/2019/4. számú ítélet 5. oldal 1. bekezdés).
- [51] A bíróság ítéletében - egyes részek mellőzését követően - hat pontban sorolta fel azon változtatásait, amelyek az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást érintették.
- [52] A másodfokú bíróság által elvégzett korrekciót áttekintve azokról a következő állapítható meg.
- [53] Jelen esetben perjogi értelemben az nem jelentett valódi tényállás változtatást, ugyanis ténybeli tartalmát tekintve valójában nem eredményezett lényeges eltérést a büntetőjogi főkérdés mikénti megítéléséhez szükséges releváns tények tekintetében.
- [54] Eszerint ugyanis:
- „A III. r. vádlott megtevesztő tájékoztatást készített és továbbított 2008 februárjában az 1. számú kft.-nek addig kifizetett vételár összegéről, hiszen az átutalt összeg már ekkor meghaladta az 1 milliárd forintot, ennek ellenére a III. r. vádlott csupán 996 millió forint átutalásáról tett jelentést és ezeket az I. r. és a II. r. vádlottak annak ellenére hagyták jóvá, hogy a pénzmozgásokról szóló heti jelentéseket az aláírásuk után ők küldték tovább, így pontosan tisztában voltak az addig felhasznált pénzösszeg nagyságával.
 - E fenti magatartásukkal az I. r. és a II. r. vádlottak vagyongazdálkodási kötelezettségüket megszegték, mellyel a jogosult bank sértettnek 324.168.674 forint vagyoni hátrányt okoztak, mely nem térült meg. E cselekményükhöz a III. r. vádlott a szerződések előkészítése és teljesítése során tanúsított magatartásával segítséget nyújtott.”.
- [55] Mindkettő - eltérő - jogkövetkeztetést tartalmazó megállapítás, s mint ilyen, nem a tényállás részét képező, hanem a másodfokú bíróság jogi álláspontját kifejező, s mint ilyen, a harmadfokú bíróságot nem feltétlen köti.
- [56] További helyesbítésként rögzítette a másodfokú bíróság, hogy
- „Az I. r. és a II. r. vádlottak a jogosult bank sértett részéről a terményvásárlásra biztosított 1 milliárd forinton felül is utaltak az 1. számú kft. részére vételárat, holott ezt nem tehették volna meg, mivel a folyószámlahitel 350.000.000 forintos összegét kizárólag a kft. működése körében felmerült kiadásra fordíthatták volna. Termékvásárlásra kizárólag a jogosult bank sértett által e célra folyósított hitelkeret összege szolgálhatott volna.”.
- [57] E ténymegállapítás egyfelől iratellenes [Be. 592. § (2) bekezdés c) pont] - amint arra a védelmi fellebbezés helyesen hivatkozott -, ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő, bizonyítékként elfogadott iratok tartalmával, így az ügyben kirendelt igazságügyi könyvszakértői vélemény megállapításaival. Eszerint ugyanis a jogosult bank készletezési kft.-je 2008. évre vonatkozó bakszámlaforgalmának vizsgálata alapján egyértelmű, hogy a kft. minden egyes 1. számú kft. felé történő folyósítása napján megfelelő saját forrással rendelkezett a folyószámlahitel igénybevétele nélkül is, ezért annak igénybevétele nem került sor (16.B.161/2016/31. számú szakértői vélemény 6. pontja, 15-18. oldal).
- [58] Másfelől ellentétes a vád e körben megfogalmazott állításával is, hiszen a Zala Megyei Főügyészség a 2017. november 6-i tárgyaláson tett vádmódosítása szerint: „a jogosult bank készletezési kft.-je a 2008. február 6. napján folyósított vételárat - amivel a kft. az engedélyezett hitelkeretet túllépte - nem a jogosult bank által rendelkezésre bocsátott hitelkeret terhére folyósította, hanem az éppen aktuális ÁFA visszatérítést, illetve egyéb saját forrásait használta fel erre” (Zala Megyei Főügyészség B.1021/2010/35. szám, 2017. november 7., iratoknál 16.B.161/2016/42. szám alatt).
- [59] A másodfokú bíróság e tényállás változtatása - és ennek kötelezőszegésként a vádlottak terhére rovása - egyúttal vádon túlterjeszkedő is.
- [60] A másodfokú bíróság rögzítette azt is, hogy:
- a jogosult bank készletezési kft.-je részéről az 1. számú kft.-vel való szerződéskötésre a jogosult

bankkal történő hitelszerződés megkötését megelőzően került sor. Az I. rendű és a II. rendű vádlottak tehát úgy kötöttek szerződést, hogy nem volt ismert a termény megvásárlására fordítható hitel mértéke, vagyis az, hogy a jogosult bank készletezési kft.-je pontosan mekkora összegre vállalhat fizetési kötelezettséget az 1. számú kft.-vel szemben.

- Az I. rendű és a II. rendű vádlottak nem gondoskodtak a megvásárolt termény megfelelő módon történő ellenőrzéséről sem. Nem győződtek meg arról, hogy a rendkívül nagy mennyiségű gabona valóban létezik, megfelelően tárolják és őrzik.
 - Az 1. számú kft.-vel kötött megállapodás során elmulasztották ellenőrizni a cég képviselőjének a személyét, valamint a készletfinanszírozási szerződéseket köthető gazdasági társaságok hátterét.
 - A jogosult bank készletezési kft.-je (a továbbiakban: kft.) részéről az 1. számú kft.-vel való szerződéskötésre a jogosult bankkal történő hitelszerződés megkötését megelőzően került sor. Az I. rendű és a II. rendű vádlottak tehát úgy kötöttek szerződést, hogy nem volt ismert a termény megvásárlására fordítható hitel mértéke, vagyis az, hogy a jogosult bank készletezési kft.-je pontosan mekkora összegre vállalhat fizetési kötelezettséget az 1. számú kft.-vel szemben.
- [61] Az első ténymegállapítás kapcsán - még ha önmagában igaz is - felmerül a kérdés, hogy alkalmas-e a vádlottak terhére rótt hűtlen kezelés bűncselekménye törvényi tényállása szerinti elkövetési magatartás kimerítésére; annál is inkább mivel az egyben a másodfokú bíróság szerinti, további két pontban írt - ellenőrzési kötelezettség elmulasztása, „nem gondoskodtak” - megalapozását szolgálja.
- [62] A tényállás - miként a vád - ugyanakkor adós maradt a jogosult bank (anyavállalat) által lefektetett, egyértelmű, pontos, a vádbeli időben a vádlottakra vonatkozó, általuk megismerhető azon vagyongazdálkodási szabályrendszer leírásával, amelyek megszegését, sorrendiségének megsértését, miként az ellenőrzési köteleesség elmulasztását felrója.
- [63] Az irányadó tényállásnak azonban mindazokat a tényeket tartalmaznia kell, amelyek a Btk. rendelkezéseinek alkalmazása szempontjából jelentősek. Elengedhetetlen, hogy - minden egyes bűncselekmény vonatkozásában - tartalmazza a megvalósulás és a jogi minősítés megállapításához szükséges adatokat. Ehhez képest ítéltető ugyanis meg, hogy a megtámadott határozat ügyszórendje a büntető anyagi jog szabályaival összhangban áll-e.
- [64] A Btk. 376. § (1) bekezdése - az elkövetés idején hatályos 1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdésével egyezően - kimondja, hogy akit idegen vagyongazdálkodásával bíztak meg, és ebből folyó kötelezettségének megszegésével vagyoni hátrányt okoz, hűtlen kezelést követ el.
- [65] A hűtlen kezelés jogi tárgya a vagyongazdálkodásához fűződő tulajdonosi érdekek.
- [66] Dr. Angyal Pál szerint: „Jogi tárgya a hűtlen kezelésnek egyfelől annak, kinek vagyona harmadik személy kezelésére, gondozására, felügyeletére van bízva, ahhoz való joga, hogy vagyoni érdekei megóvassanak, és illetőleg, hogy vagyongazdálkodásában a kezelés stb. körüli cselekmények következtében kárt ne szenvedjen, - másfelől az idegen vagyongazdálkodó, gondozó, felügyelő részén fennálló jogszempontú kötelezettségek teljesítéséhez fűződő elvárhatóság jogilag védett érdeke” (vö. A Magyar Büntetőjog Kézikönyve).
- [67] A hűtlen kezelés bűncselekményének elkövetési magatartása vagyongazdálkodási kötelezettség megszegése, amely csak szándékos lehet; a kötelezettség megszegése és az eredmény között nemcsak okozati összefüggésnek kell fennállnia, hanem az elkövető szándékának a vagyoni hátrány bekövetkezésére is ki kell terjednie, amely lehet eshetőleges. A vagyongazdálkodási kötelezettség tartalmát megállapíthatják jogszabályok, hatósági határozatok, megbízási szerződések, belső szabályzatok, a társaság legfőbb szervének utasításai és belső szokásjogi szabályok egyaránt.
- [68] A hanyag kezelés viszont nem a hűtlen kezelés gondatlan alakzata; elkövetői köre más (a tényállás a felügyelet kifejezést is tartalmazza), a kötelezettség megszegése lehet szándékos és gondatlan, az eredmény tekintetében az elkövetőt csak gondatlanság terhelheti. A konkrét elkövetés egyes tényeiből lehet következtetni, hogy az elkövető belenyugodott-e magatartása lehetséges következményeibe, avagy könnyelműen bízott azok elmaradásában.
- [69] Az eshetőleges szándék esetén az elkövető értelmileg valószínűnek tartja az eredmény

bekövetkezését, és annak jelentkezése iránt közömbös. Tudatos gondatlanság esetén pedig értelmileg valószínűtlennek, távolinak ítéli az eredmény bekövetkezését, és bízik annak elmaradásában. A két tudattartalom kétféle irányú. Az eshetőleges szándékú elkövető túljutott a rossz eredmény lehetőségének mérlegelésén, azt valóságosnak tartja, és bekövetkeztébe belenyugszik, mellé áll. A tudatos gondatlan elkövető szintén mérlegelte a rossz eredmény lehetőségét, viszont azt valószínűtlennek tartja, nem is áll mellé, hanem bízik az elmaradásában. Ez az elhatárolás alapja.

- [70] A Btk. 7. §-a (az 1978. évi IV. törvény 13. §-a) szerint szándékosan követi el a bűncselekményt, aki magatartásának lehetséges következményeit kívánja, vagy e következményekbe belenyugszik.
- [71] A Btk. 8. §-a (az 1978. évi IV. törvény 14. §-a) kimondja, hogy gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki előre látja magatartásának lehetséges következményeit, de könnyelműen bízik azok elmaradásában; úgyszintén az is, aki e következmények lehetőségét azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta.
- [72] Tehát azt kell vizsgálni, hogy egy adott tudattartalomnak van-e
- értelmi eleme (előrelátás lehetősége fennáll-e)
 - ha igen, az annak alapját képező (tudati) tényekhez milyen érzelmi viszonyulás kapcsolódik.
- Ha az értelmi elem hiányzik (hanyag gondatlanság), akkor nyilvánvaló érzelmi viszonyulás sincsen, ezért objektív mércét kell alkalmazni.
- [73] Jelen ügyben eldöntendő kérdés, hogy az irányadó tényállás (megállapított valóság) mire ad következtetési alapot az alanyi oldal és a tárgyi oldal elemeinek megvalósulása szempontjából.
- [74] Az elsőfokú bíróság által megállapított, és a másodfokú bíróság által változtatás nélkül hagyott tényállás egyértelműen tartalmazza a következőket:
- A jogosult bank készletezési kft.-je fő tevékenysége készletfinanszírozás volt, melynek lényege szerint a jogosult bank készletezési kft.-je az árukészletet úgy vásárolta meg, hogy az eladó kezdetben visszavásárlási kötelezettséget vállalt a készletre, majd ez akként módosult, hogy az eladó részére visszavásárlási/vevőkijelölési jogot biztosított. A jogosult bank készletezési kft.-je a készleteket többnyire olyan gazdasági társaságoktól vásárolta meg, amelyek gazdasági mutatóik alapján hitelképesek nem voltak, alapvetően a mezőgazdasági tevékenység körében mutatózó egyenlőtlen nyereségtermelés okán.
 - Mind a három vádlott kötelezettségét képezte a vezérigazgató és ügyviteli utasítások ismerete és betartása, hiszen mindhárman a jogosult bank alkalmazottai voltak.
 - A kereskedelem-finanszírozó banki tevékenységet speciális jogszabályi környezet nem szabályozta, a bankon belüli szabályozás elkészítésének folyamata 2007. évben zajlott a jogosult bank munkatársainak közreműködésével, melyben az I. rendű vádlott mint a jogosult bank készletezési kft.-jének ügyvezetője tevékenyen közreműködött. A jogosult bank készletezési kft.-jének készletvásárlási ügyletei vonatkozásában hatályos, írott formájú eljárási rend 2007. évben nem volt, ellenben az ügyletek jóváhagyására vonatkozó „notice” 2007. július 24. napjától hatályban volt. Ez konkrétan meghatározta a készletvásárlással összefüggésben a döntéshozatali szinteket.
 - Az I. rendű és a II. rendű vádlottaknak a jogosult bank készletezési kft.-jének ügyvezetőiként a jogosult bank kirendelése alapján vagyonkezelői kötelezettsége áll fenn a jogosult bank készletezési kft.-je vagyonát illetően. A III. rendű vádlott mint senior üzletkötő vagyonkezelői kötelezettséggel felruházva nem volt, ilyen jogosítványokat nem is gyakorolt. A készletfinanszírozási ügyletek vonatkozásában konkrét írásban lefektetett eljárási rend nem állt rendelkezésre, a gyakorlat alapján kialakított folyamat folytán zajlott a készletfinanszírozás.
 - 2007. október 1-jén a jogosult bank egyik fiók vezetője tájékoztatta a III. rendű vádlottat, hogy az 1. számú kft. az indikatív ajánlatot elfogadta. 2007. október 4. napján a III. rendű vádlott 1,5 milliárd forint összegű kukorica és műtrágya felvásárlására vonatkozó hitelkeretnek a jogosult bank készletezési kft.-je részére történő felállításáról feljegyzést készített, amelyben az 1. számú kft.-vel kötendő ügyletet részletesen leírta.

- A II. rendű vádlott a MORMD véleményét 2007. október 16. napján aláírta, és azt a döntéshozatalhoz szükséges további dokumentumokkal a vállalati divízió vezetőjének - a vezérigazgató-helyettesnek - továbbította. A vezérigazgató-helyettes távollétében helyettesítésére a teljes körrel jogosult 1. számú természetes személy 2007. október 17. napján a feljegyzést aláírta. A feljegyzéshez a MORMD támogató véleménye rendelkezésre állt, ezáltal a szükséges jóváhagyási szinten a feljegyzésben foglalt feltételek és összecszerűség mellett 1,5 milliárd forint összeg tekintetében az ügylet jóváhagyásra került.
- Az I. rendű vádlott 2007. október 15. napján a MORMD támogató véleménye alapján a jogosult bank készletezési kft.-je éves limit terhére hitelkérelmet terjesztett elő a jogosult bankhoz 1,5 milliárd forint rövid lejáratú rulírozó hitelre, majd 4 nappal később 2007. október 19. napján a jogosult bank készletezési kft.-je és az 1. számú kft. közötti áruvásárlási és visszavásárlási, illetve vevőkijelölési jog alapításáról szóló keretszerződést legfeljebb 1,5 milliárd forint összegű kukorica, alumínium-nitrát (pétisó), NPK áruk megvásárlására aláírta. Ez a szerződés keretszerződés volt.
- A feljegyzés 1. számú természetes személy általi 2007. október 17. napján történt aláírását követően a szükséges dokumentumokkal a jogosult bank üzleti főosztályára a hite ellenőrzéshez került továbbításra. A III. rendű vádlott 2007. november 27. napján a fióktól újabb adatokat szerzett be és egy második feljegyzés-kiegészítést küldött a CCRMD részére, ahol a 2. számú természetes személy a CCRMD részéről 1 milliárd összegű hitelkeretet támogatott maximum.
- Ennek következtében az a helyzet állt elő, hogy az 1. számú kft.-vel a jogosult bank készletezési kft.-je áruvásárlási szerződést 1,5 milliárd forint összegben kötötte meg, ellenben a jogosult bank és a jogosult bank készletezési kft.-je között ezen ügylet finanszírozására 1 milliárd összegű hitelszerződés jött létre 2007. november 30. napján. A keresztszerződésben foglaltaknak megfelelően 2007. november 14. és 2008. február 26. napja közötti időben a jogosult bank készletezési kft.-je és az 1. számú kft. között 5 adásvételi szerződés jött létre, amely alapján 1.485.336.400 forint értékben vásárolt a jogosult bank készletezési kft.-je kukoricát, amelyben a jogosult bank egyik fiókja működött közre.
- Az 1. számú kft. vonatkozásában a számlák alapján a tényleges utalás megkezdésére azt követően került csak sor, hogy a jogosult bank és a jogosult bank készletezési kft.-je közötti ezen ügylet finanszírozására szolgáló hitelszerződés is felvezetésre került, tény, hogy ez 1 milliárd forint összegű.
- A jogosult bank készletezési kft.-je és az 1. számú kft. között felvásárlási keretszerződés 1 milliárd forintos összegének kimerítéskor a III. rendű vádlott 2008. február 13. napján feljegyzést készített a hitelkeret 1,5 milliárd forintra történő emelése végett, amelyet szintúgy mind a CCRMD, mind a MORMD részére megküldte a II. rendű vádlott részére történő megküldéssel egyidejűleg. Ezen időpontig ténylegesen az 1. számú kft.-nek a jogosult bank készletezési kft.-je 1.215.088.674 forintot folyósított, amelyben a 228.319.488 forint összegű műtrágya-felvásárlás is szerepelt.
- Az adásvételi szerződésekhez, a folyósításhoz a dokumentumokat a jogosult bank fiókja továbbította a jogosult bank készletezési kft.-jének. A III. rendű vádlott ily módon minden esetben az 1. számú kft. által értékesített kukorica mennyiségére vonatkozó, az azok beszerzését igazoló számlát az akkreditált labor által végzett vizsgálati jegyzőkönyvet és az I. rendű vádlott aláírt átadás-átvételi jegyzőkönyveket is megkapta.
- Az 5 adásvételi szerződés alapját képező, az 1. számú kft. kukorica beszerzését igazoló számlák fiktívek, valós gazdasági esemény nem állt mögöttük. Így a 2. számú kft.-től, a 3. számú kft.-től, valamint a 4. számú kft.-től való beszerzést igazoló számlákat a cég képviselője arra használta fel, hogy a jogosult bank készletezési kft.-jével kötött keretszerződés alapján megtévesztés útján hozzájusson a számlákon szereplő vételár alapján a jogosult bank készletezési kft.-je általi megvásárlások összegéhez. A cég képviselője ezzel a jogosult bank készletezési kft.-jét és egyúttal a vádlottakat is tévedésbe ejtette.

[75] A Kúria rámutat arra, hogy a Zalaegerszegi Törvényszék előtt 3.B.15/2010. szám alatt a cég

képviselője és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a cég képviselője I. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmény tárgya - egyebek mellett - a csalás büntette körében egyazon kukoricamennyiség, amely ellenértékének a jogosult banktól (jogosult bank készletezési kft.-jétől) kiáramlása jelen ügyben a hűtlen kezelés tárgya.

- [76] Van tehát egy jogerős ítéleti tényállás az 1. számú kft. vádbeli időszakot érintő gabona kereskedelmi ügyletei, a cég képviselője vádlott csalárd tevékenységét érintően, ez a Zalaegerszegi Törvényszék 3.B.15/2010/191. számú, 2012. július 13. napján kelt, és a Pécsi Ítéltábla Bf.II.291/2013/32. számú 2014. január hó 3. napján jogerős ítélete. („Ami ítélt dolog, azt igazságként kell elfogadni.”)
- [77] Kétségtelen az is, hogy a csalás büntetében való részvételre, abban való érintettségre utaló adat az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű vádlott esetében nem merült fel, erre nézve sem a vádban, sem az ügy irataiban semmiféle ténybeli alap nincs.
- [78] Jelen ügyben eldöntendő kérdés, hogy a 2007. október-2008. március közötti időszakban a bank hitelezői tevékenysége ügymenetében, illetve a jogosult bank készletezési kft.-je készletvásárlási tevékenysége során volt-e az I. rendű, II. rendű, III. rendű vádlottnak olyan magatartása, amely
 - egyfelől kötelességszegő (hűtlen),
 - másfelől vagyoni hátrányt okozó (rosszat akaró) szándéktartalmú, akár eshetőleges szándék formájában is.
- [79] Ez utóbbit attól függetlenül kell megítélni, hogy számoltak-e az áru (kukorica) meglétével, az ugyanis a már hivatkozottak szerint a vádlottaktól független bűnös magatartás következményeként tűnt el a betárolás helyéről.
- [80] Előrebocsátja a Kúria, hogy másról van szó hitelezés, kölcsön esetében, vagyis ha egyszerű pénzkihelyezés történik, avagy ha a pénz áru megvételével (tulajdon szerzéssel) kapcsolódik össze. Utóbbi esetben az áru nyilvánvaló, hogy a kihelyezett pénz ellenértékét jelenti.
- [81] Ebből az is következik, ha az áru léte fikció, de a bank és egyben a banki leányvállalat oldalán eljáró személyek érintetlenek (a megtévesztés elszenvedői), akkor e személyek pénzügyi magatartásai megítélésénél nem lehet a kétségtelenül bekövetkezett veszteség az iránytű; hiszen pusztán e tényből visszafelé következtetés - sem ténybelileg, sem a szándéktartalmat illetően - nem lehetséges.
- [82] Ezt támasztja alá az is, hogy az 1. számú kft.-vel 1 milliárd forintig megkötött ügyletek és kifizetések utóbb már nem is képezték a vád tárgyát (vádmódosítás 2017. november 6-i tárgyaláson, Zala Megyei Főügyészség B.1021/2010/35. szám).
- [83] Vizsgálandó tehát, hogy az irányadó tényállás szerint mi volt a szóban forgó készletfinanszírozási konstrukció lényege (üzleti kockázata), mi volt az ehhez kapcsolódó hitelezés belső szabályainak tartalma, és mindezekkel összefüggésben a vádlottak szándékos kötelességszegő magatartást (tevést avagy mulasztást) megvalósítottak-e.
- [84] Nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy 1,5 milliárd forint értékű készletfinanszírozási ügylet volt a kezdeti kiindulópont; erre nézve a felvásárlási keret jóváhagyása (üzletpolitikai döntés) a bank részéről az arra jogosult - 1. számú természetes személy - által megtörtént, és a MORMD támogató véleménye is rendelkezésre állt. Ez alapján az I. rendű vádlott hitelkérelmet terjesztett elő 1,5 milliárd forint értékű rövid lejáratú ruólirozó hitelre, majd 4 nappal később 2007. október 19-én megkötötte a keretszerződést az 1. számú kft.-vel.
- [85] Önmagában elméletileg helytelen lehetne az, hogy a külső ügyféllel (1. számú kft.-vel) a keretszerződés megkötésére került azelőtt, hogy a bank és leányvállalata részéről a hitelszerződés aláírásra került, ez azonban nyilvánvalóan az ilyen készletfinanszírozási típusú ügyletek jogszabály vagy belső szabályozása által rendezendő kérdése lenne, ilyen szabályozás viszont akkoriban nem állt rendelkezésre.
- [86] Mit kellett volna tennie abban az esetben a vádlottnak, ha van egy 1,5 milliárdos ügyletre vonatkozó üzletpolitikai döntés az arra illetékes részéről, és be van nyújtva ennek finanszírozására egy hitelkérelem.
 - Az első magatartás, amit választhatnak, hogy semmit nem tesznek, megvárják a hitelszerződés

megkötését. Ebben a pillanatban vagy nincs ügy, mert nem történik lépés; vagy a folyamat vége ugyanaz, mert a gabona időközben más csalárd magatartása révén így is, úgy is eltűnik.

- A másik lehetőség, hogy az üzleti döntés és keretszerződés birtokában elkezdik a kereskedelmi ügyleteket, amelyek nyilvánvalóan nyereségesek és veszteségesek egyaránt lehetnek. Ez utóbbi történt; vagyis hűségeselek az üzletpolitikai döntéshez, az anyavállalat által jóváhagyott ügylet és rájuk bízott vagyon tekintetében egyaránt.
- [87] Ebben a helyzetben - kialakult szabályozási környezet hiányában, pusztán a később bekövetkezett vagyoni hátrány okán - e magatartás a vádlottak esetében nem tekinthető olyan kötelességszegésnek, amely büntetőjogilag felróható. Az üzleti döntés, a banki finanszírozási tevékenység gazdálkodási (kockázati) alapon való mikénti megítélése pedig nem a büntetőjog feladata.
- [88] Ami a vádlottak terhére rótt ellenőrzési kötelezettség elmulasztásával összefüggő irányadó tényeket illeti:
 - Az adásvételi szerződésekhez, a folyósításhoz a dokumentumokat a jogosult bank egyik fiókja továbbította a jogosult bank készletezési kft.-jének. A kft. saját ügyfelekkel nem rendelkezett, kereskedelmi kapcsolatait a bank fiókhálózatának segítségével bonyolította.
 - Az 1. számú kft. által értékesített kukorica mennyiségére vonatkozó, az azok beszerzését igazoló számla mellett akkreditált labor által végzett vizsgálati jegyzőkönyv is rendelkezésre állt.
- [89] A másodfokú bíróság mindemellett figyelmen kívül hagyta a következőket:
- [90] A cég képviselője és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Zalaegerszegi Törvényszék 3.B.15/2010/191. számú, 2012. július 13. napján kelt, és a Pécsi Ítéltábla Bf.II.291/2013/32. számú 2014. január hó 3. napján jogerős ítéletének 2/a. tényállási pontja szerint:
 - A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (továbbiakban MVH.) helyi kirendeltségének képviselői az 1. számú kft. telephelyén 2007. december 19-én, 20-án, 27-én és 2008. január 4-én helyszíni szemlét, január 7-én, 8-án készletellenőrzést tartottak a raktárban. Engedély nélküli áttárolásról tudomást szerezve az MVH február 5-én, 6-án helyszíni szemlét, február 11-én térfogatméréssel egybekötött ellenőrzést végzett az intervenciók készlet esetében;
 - 2008. március 19-én az 5. számú kft. megkezdte az általa vásárolt termény kitárolását, ennek során az MVH ellenőrök észlelték, hogy a kukoricakészlet alatt változó magasságban szalmabálák vannak elhelyezve; a cég képviselője 2007. december és 2008. január között több kamionnyi szalmabálát hozatott a raktárhoz, azokat a raktárba bevitette, majd kukoricával beborítottatta;
 - az intervenciók kukorica ismeretlen módon, meg nem határozható időszakban, be nem azonosítható személyek által megvalósított cselekmény eredményeként, utólag nem rekonstruálható módon, rendszeres MVH ellenőrzés-felügyelet mellett tűnt el (3.B.15/2010/191. számú ítélet 35-36. oldala).
- [91] Konkrétan előírt kötelezettség hiányában, e tények mellett viszont nem állapítható meg a vádlottak terhére olyan mulasztás, amely kötelességszegésként lenne értékelhető.
- [92] Ebből következően a hűtlen kezelés bűncselekmény megvalósulásához szükséges tárgyi oldali ismérv, az elkövetési magatartás jelen esetben hiányzik.
- [93] Az alanyi oldal vizsgálata körében a Kúria rámutat a következőkre.
- [94] Alapvető követelmény, hogy tényekből kell következtetést vonni. A tényekből vont ténybeli és jogi következtetés közti különbség, hogy előbbi még (jogi) értékelő tartalommal nem bír, nem bírhat, ekként az ilyen következtetés a történeti tényállás része. Utóbbi viszont már nem ténybeli megállapítás, hanem valamely jogtétel (törvényi tényállási elem) igazolása, azzal való megfeleltetés, ekként jogi értékelés.
- [95] Különböző tehát, amikor a bíróság a bizonyítékokat méri össze, mérlegeli, s annak eredményeként tényt, tényállást állapít meg, és amikor a már megállapított tényeket (a bizonyítékoktól, illetve azok forrásától függetlenül) veti össze a törvénnyel.
- [96] Így van ez a tudattartalom kérdése estében is. Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) kívülvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

- [97] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről stb.) való tudatban előzetesen, illetve egyidejűen meglévő képzet mindig csak valamely, a külvilágban megjelenő fizikai, illetve mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami pedig jogkérdés.
- [98] Ha az irányadó tényállás valamely külvilágban megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, s ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.
- [99] Ha azonban az irányadó tényállás ilyen tényt nem tartalmaz, vagy a ténybeli következtetés helytelen, akkor a jogi értékelésnek nincs alapja, s ekként az adott törvényi tényállási elem sem állapítható meg.
- [100] Jelen ügyben ez a helyzet. Ugyanis:
- a szabályozatlanságnak nem rosszsziszteműsége, vagyoni hátrány okozására irányuló szándéktartalma van;
 - a jogosult bank készletezési kft.-je és az 1. számú kft. között felvásárlási keretszerződés 1 milliárd forintos összegének kimerítéskor a III. rendű vádlott 2008. február 13. napján feljegyzést készített a hitelkeret 1,5 milliárd forintra történő emelése végett, amelyet szintúgy mind a CCRMD, mind a MORMD részére megküldte a II. rendű vádlott részére történő megküldéssel egyidejűleg. A másodfokú bíróság érintetlenül (változtatás nélkül) hagyta az elsőfokú bíróság ítéletének azon részét is, amely szerint:
 - Az 5 adásvételi szerződés alapját képező, a 1. számú kft. kukorica beszerzését igazoló számlák fiktívek, valós gazdasági esemény nem állt mögöttük. Így a 2. számú kft.-től, a 3. számú kft.-től, valamint a 4. számú kft.-től való beszerzést igazoló számlákat a cég képviselője arra használta fel, hogy a jogosult bank készletezési kft.-jével kötött keretszerződés alapján megtévesztés útján hozzájusson a számlákon szereplő vételár alapján a jogosult bank készletezési kft.-je általi megvásárlások összegéhez. A cég képviselője ezzel a jogosult bank készletezési kft.-jét és egyúttal a vádlottakat is tévedésbe ejtette.
- [101] Mindezek pedig - értelemszerűen - az alanyi bűnösség (szándékosság, gondatlanság) megállapíthatóságát kizárják.
- [102] Ekként a másodfokú bíróság az I. rendű, a II. rendű, és a III. rendű vádlott büntetőjogi felelősségére a terhükre rótt hűtlen kezelés büntette esetében tévesen vont következtetést.
- [103] A Kúria a jogosult bank magánfél által az I. rendű, II. rendű és III. rendű vádlottal szemben előterjesztett polgári jogi igényt a Be. 571. § (1) bekezdés 2. fordulata alapján elutasította, a vádlottakkal szemben az illeték fizetésére történő kötelezést mellőzte, mivel ennek törvényi előfeltételei nem álltak fenn.

V.

- [104] Ekként a Kúria az ügyészség, az I. rendű vádlott és védője, a II. rendű vádlott és védője, valamint a III. rendű vádlott és védője által bejelentett másodfellebbezést elbírálva a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.6/2019/4. számú ítéletét a Be. 624. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta; az I. rendű vádlottat, a II. rendű vádlottat, valamint a III. rendű vádlottat az ellenük a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntette miatt emelt vád alól a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján - bűncselekmény hiányában - felmentette, a jogosult bank magánfélpolgári jogi igényét elutasította, e vádlottakkal szemben az illeték fizetésére történő kötelezést mellőzte. Egyebekben - az eljárás során felmerült bűnügyi költség állam általi viselésére vonatkozó rendelkezése körében - a Pécsi Ítéltábla Bf.III.6/2019/4. számú ítéletét a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.
- [105] A Kúria ítélte elleni fellebbezést a Be. 628. § (3) bekezdése zárja ki.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Molnár Ferencné dr. s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

A Pécsi Ítéltábla Bf.III.6/2019/4. számú ítélete a Kúria Bhar.III.1.198/2019/11. számú ítéletének rendelkező részében írt változtatásokkal 2020. január 28. napján jogerős.

Budapest, 2020. január 28.

Dr. Márki Zoltán s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ